

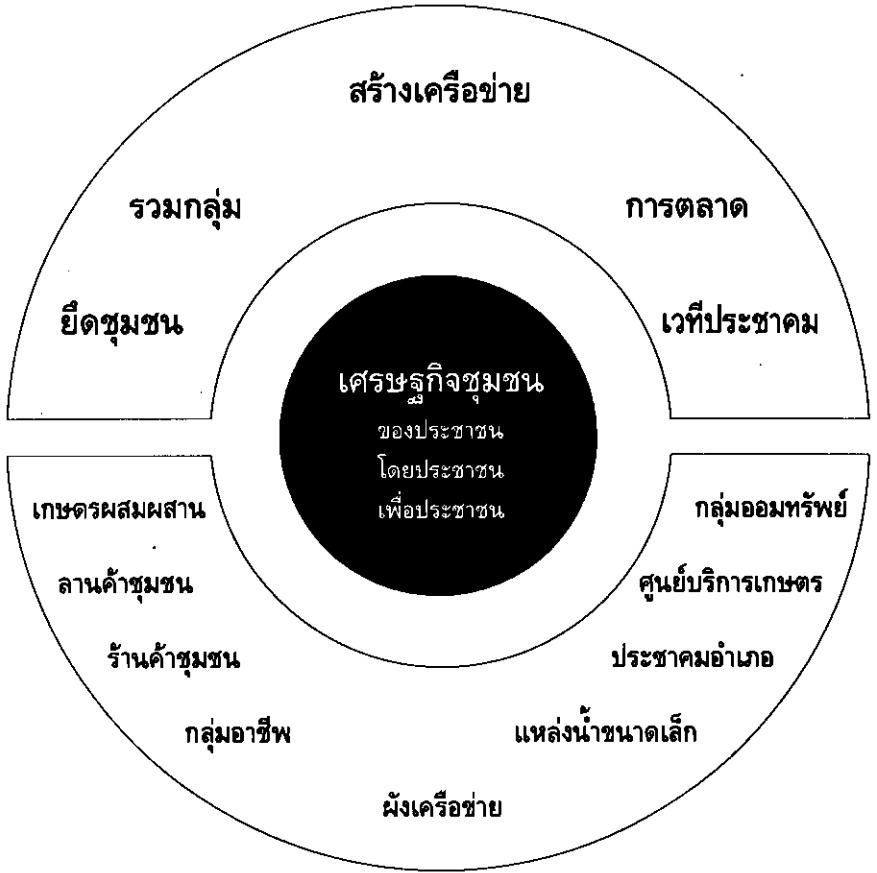
HD
75.7
ม234ค
2541

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเอง

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961138554

คู่มือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเอง

หน้าว่าง

วันที่ 13 / 50 / 47

เลขทะเบียน น ๒514

เลขหมู่ 111
75.7

234ค 2541

คำนำ

วิกฤตการณ์ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ประเทศเผชิญอยู่ในขณะนี้ เป็นปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งสืบเนื่องมาจากความผิดพลาดในการพัฒนาที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม และ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การแก้ไขปัญหาต้องหันกลับมาสู่การพัฒนาแบบองค์รวม และการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ดังนั้น การฟื้นฟู เศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ กระทรวงมหาดไทย โดยพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองขึ้นเพื่อให้จังหวัดอำเภอ ท้องถิ่น ผนึกกำลัง ประชาชน และเอกชนทุกฝ่าย ในลักษณะประชาคม หรือพหุภาคี มาร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ในอันที่จะกอบกู้สถานการณ์ เศรษฐกิจตกต่ำให้กลับฟื้นขึ้นมาโดยเร็ว และเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการปกครอง จัดทำคู่มือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยรวบรวมแนวคิด ยุทธศาสตร์ แนวนโยบายและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และผู้สนใจได้ศึกษา ทำความเข้าใจ รวมพลังร่วมมือกันผลักดันนโยบายของ กระทรวงมหาดไทยให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

(นายชนะศักดิ์ ยูวรณ์)

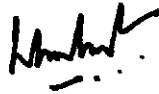
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

หน้าว่าง

คำชี้แจง

คู่มือนี้มีความสำคัญที่นักปกครองตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ควรจะได้ศึกษา และนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

(นายประมวล รุจนเสรี)

อธิบดีกรมการปกครอง

หน้าว่าง

สารบัญ

- พระบรมราชาโชวาท 1
- ทฤษฎีใหม่ 2
แนวพระราชดำริเพื่อการพึ่งตนเอง
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 6
พึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทย
- แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 14
- การพัฒนาประชาคมอำเภอ 24
- การพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็กและการส่งเสริม 33
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของประชาชน
- การระดมทรัพยากรสนับสนุน 39
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- ภารกิจการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 43
นายอำเภอ/ป.หน.กิ่งอำเภอ
- ภาคผนวก 47
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

พระบรมราโชวาท

“ การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้
ของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเบื้องต้นก่อน ...
เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคง พร้อมพอควร
และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริม
ความเจริญ และฐานเศรษฐกิจที่สูงขึ้น
โดยลำดับต่อไป ”

18 กรกฎาคม 2517

“ การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่
พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน
แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้
ให้มีพอเพียงกับตัวเอง ”

4 ธันวาคม 2540

ทฤษฎีใหม่

แนวพระราชดำริเพื่อการพึ่งตนเอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยกำหนดขั้นตอนดำเนินการ
3 ขั้นตอน

ขั้นที่หนึ่ง

- หลักสำคัญ : เพื่อพออยู่พอกิน เลี้ยงตัวได้
- เป็นวิธีปฏิบัติสำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนน้อย แปลงเล็ก
ประมาณ 15 ไร่
 - ทำการเกษตรลักษณะไร่นาสวนผสม โดยเป็น พื้นที่นา 5 ไร่
สวน/พืชไร่ 5 ไร่ สระน้ำ 3 ไร่ ที่อยู่อาศัย/อื่น ๆ 2 ไร่
 - ข้อสำคัญ สระเก็บน้ำ 3 ไร่ ลึก 4 เมตร จุน้ำได้ 19,000 ลบ.ม.
ในฤดูแล้งระดับน้ำในสระ อาจลดลงเหลือใช้เพียง 4,750 ลบ.ม. จึงต้อง
หาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้เพียงพอ
 - การลงทุนค่อนข้างสูง เกษตรกรต้องได้รับความช่วยเหลือ
สนับสนุนจากภายนอก เช่น ภาครัฐการ/มูลนิธิ/เอกชน

แนวทางการบริหารขั้นที่หนึ่ง

- ระยะสั้น

1) กำหนดเป้าหมาย

- 2) เน้นการมีส่วนร่วม
- 3) เน้นการพอลิพออกินของครอบครัว
- 4) เน้นกระบวนการเรียนรู้

- ระยะยาว

- 1) พอลิพออกิน
- 2) มีเครือข่าย
- 3) ระบบการพัฒนาสมดุล

ขั้นที่สอง

- เพื่อวางรากฐานการอยู่ดี กินดี
- เป็นการทำความเข้าใจ ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์
- เมื่อเกษตรกรได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 แล้ว และได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยตนเอง และมีผลผลิตบางส่วนเหลือพอจำหน่ายได้

● ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อร่วมแรงกัน
 ในด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคม และศาสนา

☛ แนวทางการบริหารขั้นที่สอง

- ระยะสั้น

- 1) ระดมการรวมตัวของครอบครัว และชุมชน

- 2) ระดมความเห็น
- 3) ระดมทรัพยากรทุกฝ่ายภายใต้ระบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม
 - ระยะยาว
 - 1) รวมตัวด้านการผลิต
 - 2) รวมตัวด้านการตลาด
 - 3) รวมตัวด้านความเป็นอยู่

ขั้นที่สาม

- เพื่อยกฐานะเกษตรกรมุ่งสู่ความมั่งมีศรีสุข
- เป็นการเข้ามาค้าขาย ขยายการลงทุนของเกษตรกร ให้กว้างขวางขึ้น เพื่อให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ราคาสูง และซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคใน ราคายุติธรรม
- เป็นการร่วมมือของกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์กับสถาบันการเงิน หรือบริษัทเอกชนเพื่อการจัดการ การลงทุน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการติดต่อร่วมมือกับแหล่งเงิน (ธนาคาร) และแหล่งพลังงาน (บริษัทน้ำมัน) เพื่อ
 1. ตั้งและบริหารโรงสี
 2. ตั้งและบริหารร้านสหกรณ์
 3. ช่วยการลงทุน
 4. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต

☛ แนวทางการบริหารขั้นที่สาม

- ระยะสั้น

- 1) พัฒนาองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่
- 2) ร่วมทุนเป็นเจ้าของ
- 3) พัฒนาไปสู่การส่งออก
- 4) พัฒนาความร่วมมือทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน

- ระยะยาว

- 1) ดำรงความเจริญทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง
- 2) ระดมทุนในทุกส่วนเข้ามาเสริมกิจการทางธุรกิจ
- 3) แบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเอง ของกระทรวงมหาดไทย

ความหมายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

- **เชิงวิชาการ**

การผลิต การแปรรูป การค้า และ การบริการ ที่ผู้อยู่ในกระบวนการมุ่งหวังผลกำไร ในรูปตัวเงิน แต่ขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความ พึ่งพอใจที่แม้ว่าจะได้เงินเล็กน้อยแต่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน ดำรงอยู่อย่างรู้รักสามัคคี

- **เชิงปฏิบัติ**

การผลิต การแปรรูป การบริโภค การค้า และการบริหารที่เป็นการตัดสินใจดำเนินการ ของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

การดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานล่างของสังคม ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เน้นการปฏิบัติงานของกลุ่มชน และความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในลักษณะพหุภาคี รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

จากแนวทางทฤษฎีใหม่ กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นกลยุทธ์ 5 ประการ และแนวทางการปฏิบัติ 9 มาตรการ

• กลยุทธ์

1. ยึดชุมชนและครอบครัวเป็นหลักตามแนวพระราชดำริ (ทฤษฎีใหม่) โดยเริ่มจากการส่งเสริมการผลิตขั้นพื้นฐานตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 เป็นการทำการเกษตรผสมผสาน และเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนเป็นหลัก

2. ยึดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือ โดยเริ่มที่กองทุนชุมชน และนำทุนไปใช้ในกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตหรือกลุ่มอาชีพ และมีร้านค้าชุมชนหรือสหกรณ์ ดำเนินการด้านการซื้อและขาย

3. ยึดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย โดยส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มชาวบ้านขึ้น และจัดทำผังองค์กรเครือข่าย และส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการที่ประสบผลสำเร็จ

4. ยึดการส่งเสริมการตลาดชุมชน โดยจัดให้มีตลาดนัดชุมชนหรือลานค้าชุมชน ในทุกอำเภอ เพื่อให้เกษตรกรหรือกลุ่มอาชีพนำผลผลิตออกจำหน่าย

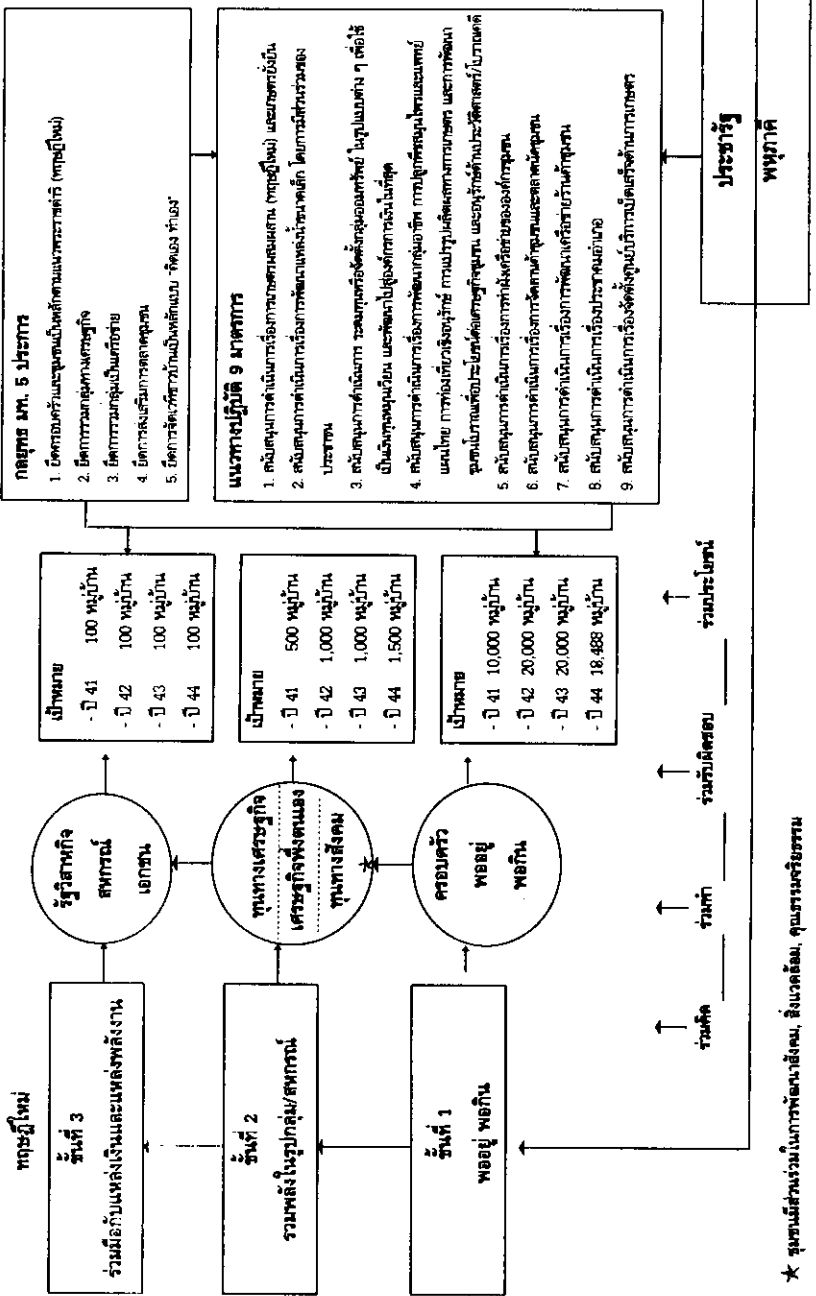
5. ยึดการจัดเวทีชาวบ้านเป็นหลักแบบ “คิดเอง ทำเอง” โดยจัดให้มีการประชุมประชาคมเศรษฐกิจหรือเวทีประชาคมอำเภอเป็นฐานชุมชนระดับอำเภอในทุกอำเภอ เพื่อเป็นเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีกษาหารือ ในลักษณะ “คิดเอง ทำเอง” ระหว่าง “เพื่อน” ด้วยกัน

● แนวทางปฏิบัติ

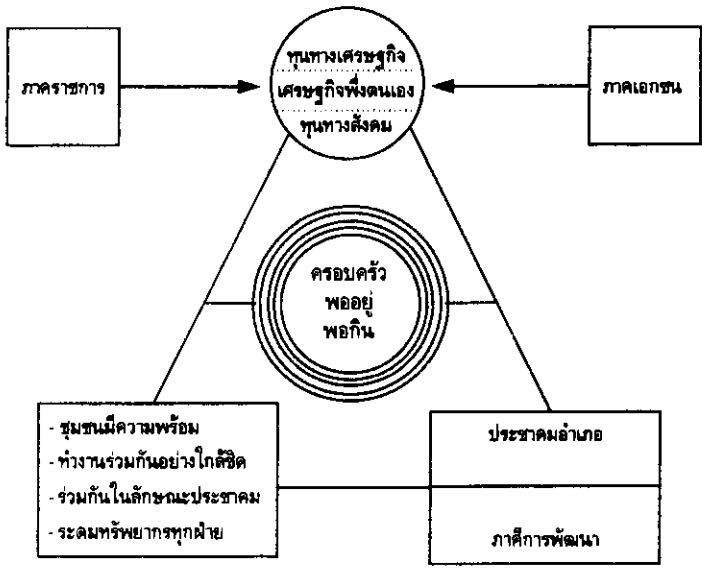
1. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และการเกษตรยั่งยืน
2. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. สนับสนุนการดำเนินการระดมทุน หรือจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาไปสู่องค์กรการเงินในที่สุด
4. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนากลุ่มอาชีพ การปลูกพืชสมุนไพรและแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และการพัฒนาชุมชนโบราณเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน และอนุรักษ์ด้านประวัติศาสตร์/โบราณคดี
5. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการทำฝักรักษาขององค์กรชุมชน
6. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการจัดลานค้าชุมชน และตลาดนัดชุมชน

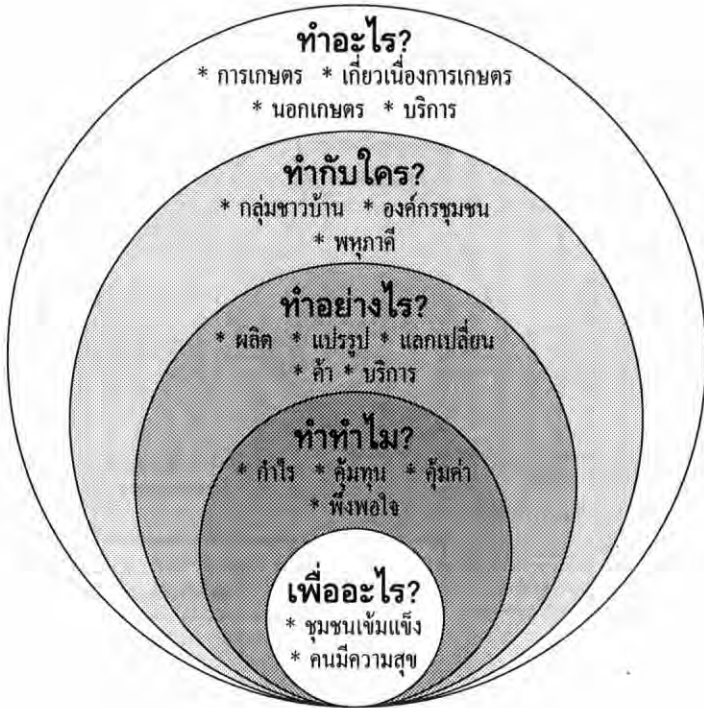
7. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนาเครือข่าย
ร้านค้าชุมชน
8. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องประชาคมอำเภอ
9. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องจัดตั้งศูนย์บริการ
เบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

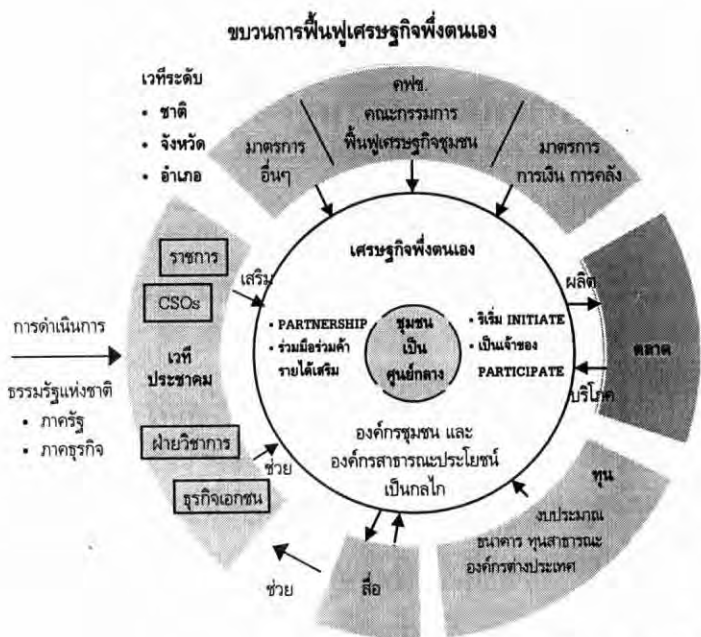
โครงการสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
ตามแนวทางทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

เอกสารเผยแพร่ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

แนวทางปฏิบัติ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้กรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และจังหวัดถือปฏิบัติ ดังนี้

1. การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และการเกษตรยั่งยืน

- กิจกรรม

ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง สนับสนุนให้เกษตรกรมีแปลงไร่-นา สระน้ำ ที่เหมาะสม และมีการบริหารที่ดินให้เกิดประโยชน์ ประสิทธิภาพ ประหยัดที่สุด

- วิธีการดำเนินงาน

1) สร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรรายครัวเรือน โดยเฉพาะผู้ยังไม่มีความรู้ ประสบการณ์ ได้มีโอกาสดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และขอความร่วมมือหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบายขั้นตอนการทำเกษตรผสมผสาน หลักการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) สำรวจครอบครัวเกษตรกรที่มีที่ดินขนาดเล็ก และพร้อมเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้การสนับสนุน ต่อไป

3) ประสานขอรับการสนับสนุนจาก ภาครัฐ ทั้งอง
 เภกชน เพื่อสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายของเกษตรกร

4) จัดระบบการใช้น้ำอย่างเป็นธรรม และส่งเสริม
 การรวมกลุ่มเกษตรกรในการจัดการดูแลรักษาแหล่งน้ำ

2. การจัดลานค้าชุมชน และตลาดนัดชุมชน

● กิจกรรม

จัดเป็นตลาดให้ประชาชนนำผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์ที่
 ผลิตได้ในชุมชนมาซื้อขาย แลกเปลี่ยนกัน และเป็นจุดที่ให้ภาคธุรกิจมา
 เลือกซื้อสินค้าเพื่อนำไปสู่การติดต่อซื้อขายต่อไป รวมทั้งเป็นเวทีการเรียนรู้
 ของประชาชนที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิด ทักษะ และประสบการณ์

● วิธีการดำเนินงาน

1) สนับสนุนให้องค์กรชุมชน เช่น อบต. กลุ่มอาชีพ
 กลุ่มออมทรัพย์ฯ จัดลานค้าชุมชนของตน

2) สถานที่จัดลานค้าชุมชน ควรอยู่ใน ทำเลที่
 เหมาะสม สะดวกต่อการเดินทางและใกล้ชุมชน

3) กำหนดจัดสัปดาห์ละครั้ง นัดหมาย วัน เวลาที่
 เหมาะสม ประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกัน ทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้บริโภค

4) ผลิตภัณฑ์สินค้าที่นำมาจำหน่ายจะต้องเป็น
 สินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน

5) การจัดลานค้า ควรจัดแบ่งพื้นที่ อย่างเป็นธรรม
 ทั่วถึง โดยจัดหมวดหมู่สินค้า

6) ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ใน พื้นที่บริเวณเดียวกัน ในด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

7) ระยะเวลาหน่วยราชการ ควรสนับสนุน กระตุ้น ให้ชุมชน มีความเข้าใจและความพร้อมในการ ดำเนินการลานค้าชุมชน

3. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน

● กิจกรรม

ดำเนินการจัดตั้งร้านค้าชุมชน โดยการสนับสนุนของหน่วยงานราชการ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือชุมชนรวมตัวจัดตั้งเอง สนับสนุนให้ร้านค้าชุมชนร่วมมือกันเป็นเครือข่ายร้านค้าชุมชน เพื่อมุ่งขยายธุรกิจของชุมชนออกไปอย่างกว้างขวาง

● วิธีการดำเนินงาน

1) สำรวจร้านค้าชุมชนในหมู่บ้าน ตำบล พิจารณาผลการดำเนินการ และการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวจัดตั้งร้านค้าชุมชน

2) สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายร้านค้าชุมชน ในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อรวมตัวกันซื้อขายสินค้า ผลผลิตของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมขยายเครือข่ายร้านค้าชุมชน

3) ประสานความร่วมมือด้านข้อมูลสินค้า ระบบบริหารจัดการ การขายขนส่ง การตลาดกับ ส่วนราชการ สหกรณ์ บริษัท ผู้ผลิต

4) ส่งเสริมร้านค้าชุมชนจำหน่ายผลิตผล สินค้าที่
ชุมชนผลิตได้เอง ทดแทนสินค้าภาคธุรกิจ

5) ที่สำคัญ สร้างเครือข่ายองค์กรชาวบ้านระหว่าง
กลุ่มอำเภอ จังหวัด ให้เกิดขึ้น โดยใช้การซื้อขายเป็นเครื่องมือ

**4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ การปลูกพืชสมุนไพรและ
แพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลผลิตทาง
การเกษตร และการพัฒนาแหล่งชุมชนโบราณ**

● **กิจกรรม**

ในพื้นที่ชุมชนจะมีกลุ่มอาชีพหลากหลาย ซึ่งเกี่ยว
เนื่องกับการผลิตภาคเกษตร เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ การจัดสวน
การปลูกพืชสมุนไพร การแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การ
แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยให้กลุ่มอาชีพที่
เกี่ยวเนื่องกัน มีการรวมตัวหรือติดต่อกันเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพให้เข้มแข็ง
รวมทั้ง ร่วมกันรักษาและพัฒนาแหล่งชุมชนโบราณเพื่อการอนุรักษ์และ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

● **วิธีการดำเนินงาน**

1) สสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพ ผลผลิต ผลิตภัณฑ์
การบริการของชุมชน เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิต การบริการ
การบริหารจัดการของกลุ่ม

2) จัดตลาดนัดให้แก่ ผลิตภัณฑ์ การบริการของ
ชุมชน

3) ปรับปรุงทักษะและคุณภาพของผลิตภัณฑ์และ
การบริการของชุมชน

4) สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างกระบวนการ
เรียนรู้และการจ้างงานให้มากขึ้น

5) เสนอข้อมูลกลุ่มอาชีพให้ภาคธุรกิจพิจารณา
กำหนดผลผลิตและคุณภาพที่ต้องการ

6) ประสานกลุ่มอาชีพได้พบกับภาคธุรกิจเพื่อทำ
ความตกลงธุรกิจร่วมกัน

7) ประสานภาคอุตสาหกรรมให้กระจายการผลิต
ไปสู่ชนบท

8) สนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือ แหล่งทุน
วัตถุดิบ การจัดการ

5. การทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน

● กิจกรรม

สร้างระบบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรชุมชนทั่วประเทศ
เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน NGO ภาคธุรกิจ ทราบถึงข้อมูล
สถานะ ศักยภาพขององค์กรชุมชน เพื่อการสนับสนุน ติดต่อช่วยเหลือ
ชุมชน ได้อย่างเหมาะสม

● วิธีการดำเนินงาน

1) สำรวจข้อมูลองค์กรชุมชนทุกประเภท ทุกด้านเพื่อ
เป็นฐานข้อมูลเช่นที่ตั้ง สมาชิก กิจกรรม ผลผลิตขององค์กรชุมชน เป็นต้น

2) นำข้อมูลจากการสำรวจมาวิเคราะห์องค์ชุมชน ความเข้มแข็ง ศักยภาพ ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดขององค์ชุมชน

3) จัดทำผังเครือข่ายขององค์ชุมชน เชื่อมโยงใน ลักษณะแผนที่ข้อมูล GIS ทั้งองค์ชุมชน ที่เข้มแข็ง และที่มีปัญหา

4) ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคราชการ องค์กรเอกชน NGO ภาคธุรกิจ เข้ามามีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือชุมชน โดยใช้ข้อมูลผังเครือข่ายขององค์ชุมชน

5) การจัดทำผังเครือข่ายขององค์ชุมชน ควรจะมีข้อมูล ผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จ หรือปราชญ์ชาวบ้าน และส่งเสริมให้ ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน เข้าสู่เวทีประชาคมในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนอื่น ๆ

6. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

- **กิจกรรม**

มุ่งพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในชนบท ให้ชุมชนมี แหล่งน้ำพอเพียงสำหรับการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร

- **วิธีการดำเนินงาน**

1) ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานตามแนว พระราชดำริทฤษฎีใหม่ ให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำโดยจุดสระเป็นแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร

2) สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงปลาในไร่ นา หรือสวนของตนเอง

3) ให้เกษตรกรมีที่เก็บน้ำฝนบริโภคตลอดปี

4) จัดให้มีองค์กรชุมชนกลุ่มผู้ใช้น้ำเข้ามาร่วมดูแลรักษา และบริหารจัดการแหล่งน้ำ ขนาดเล็กของชุมชน

5) จัดตั้งองค์กรระดับอำเภอ วางระบบการพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ

6) ประสานความร่วมมือภาครัฐ เอกชน ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ

7. ประชาคมอำเภอ

● กิจกรรม

จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นเวทีให้ประชาชนในชุมชน (อำเภอ) เข้ามา่วมกันคิด ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาของชุมชน เป็นเวทีของชุมชน ภาคเอกชน NGO จะมีบทบาทสำคัญ ภาคราชการจะถอยมาอยู่ห่าง ๆ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน ให้เกิดเวทีประชาคมอำเภอของชุมชน

● วิธีการดำเนินงาน

1) จัดเวทีประชาคม ระดับตำบล โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชน ทุกหน่วยงานในพื้นที่ องค์กรเอกชน NGO ภาคธุรกิจ ตัวแทนธนาคาร ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ กำหนด

1.1 วิกฤตหรือปัญหา

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961138554

1.2 กำหนดเป้าหมายการแก้ปัญหา

1.3 กำหนดแผนปฏิบัติเป็นรูปธรรม

1.4 กำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบ

2) ให้ประชาชนประชุมปรึกษาหารือกัน คิดเอง

วิเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตนเอง กำหนดปัญหา จัดลำดับความสำคัญ
เสนอแผนและแนวทางแก้ไขด้วยตนเอง ส่วนราชการมีหน้าที่เพียงการให้
ข้อมูล

3) ให้ประชาคมอำเภอร่วมกันแลกเปลี่ยน จัดทำ
แผนพัฒนาอำเภอ และแผนแก้วิกฤตปัญหาต่าง ๆ

4) นำแนวคิดหรือผลที่ได้รับจากเวทีประชาคม มา
กำหนดเป็นแผนหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาของตำบล อำเภอ และ
จังหวัด

8. จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

(One-Stop Service)

● กิจกรรม

จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร
เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรทุกด้าน เช่น ด้านความรู้การ
ประกอบอาชีพเกษตร การผลิต การแปรรูปผลผลิตการเกษตร แนะนำ
และสนับสนุนพันธุ์พืช แหล่งเงินทุน ตลอดจนการออกใบอนุญาตเกี่ยว
กับการเกษตร เช่น การเคลื่อนย้ายสัตว์ การจับสัตว์น้ำ เป็นต้น

● **วิธีการดำเนินงาน**

1) อำเภोजัดให้มีศูนย์บริการแบบ เบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ประกอบด้วย หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทุกหน่วยราชการ

2) กำหนดสถานที่ตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ในพื้นที่ที่เกษตรกรไปติดต่อได้สะดวก เช่น ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นต้น

3) ควรให้มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องมาประจำศูนย์ และจัดห้องอบรมความรู้ด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกร และประชาชนทั่วไป

4) ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ควรเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้บริการแก่เกษตรกร และเป็นเวทีในการติดต่อสื่อสาร สร้างเครือข่าย และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ พบปะพูดคุยของเกษตรกร และประชาชนทั่วไปที่สนใจการเกษตร

9. การดำเนินการระดมทุน หรือจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

● **กิจกรรม**

เป็นการระดมทุนหรือการออมทรัพย์ของคนในชุมชนเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในชุมชนสำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิต และการลงทุนในกลุ่มการค้าต่าง ๆ ตลอดจนเป็นสวัสดิการของชุมชน เช่น การประกัน สุขภาพ การศึกษา และกู้ยืมของสมาชิกในกรณีจำเป็น โดยมุ่งให้ชุมชนช่วยเหลือสมาชิกชุมชนด้วยตนเอง

● วิธีการดำเนินงาน

- 1) จัดให้มีการระดมเงินทุนจัดตั้งกองทุน หรือกลุ่มออมทรัพย์ของคนในชุมชน กรณีชุมชนยังไม่มีกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ โดยชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ การระดมทุน การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์
- 2) ในกรณีที่มีกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว ควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มทุน เพื่อให้ชุมชนมีเงิน ทุนหมุนเวียนมากขึ้น
- 3) จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการบริหาร จัดการ การจัดทำบัญชี การควบคุมตรวจสอบการเงิน เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และสร้างความเข้มแข็งให้กองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน
- 4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของกองทุน หรือกลุ่มออมทรัพย์ และเชื่อมโยงไปสู่สถาบันการเงิน กองทุนพัฒนาชนบท เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน

การพัฒนาประชาคมอำเภอ

ความหมายประชาคมอำเภอ

ประชาคมอำเภอ หรือเรียกคำหนึ่งว่า ประชาสังคมอำเภอ เป็นการรวมกลุ่มชุมชนระดับอำเภอในลักษณะพหุภาคี เพื่อร่วมกันจัดการแก้ไข ปัญหาของพื้นที่ โดยยึดหลักความสัมพันธ์แนวราบ ระหว่าง ภาครัฐ เอกชน ประชาชน ด้วยความรัก สมานฉันท์ เอื้ออาทรต่อกัน ทั้งนี้ มุ่งเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

ประชาคมอำเภอ จะเป็นจุดยุทธศาสตร์เชื่อมโยงประชาคมระดับจังหวัด และระดับตำบล หมู่บ้าน เข้าด้วยกัน และจะเป็นกระบวนการที่จะช่วยสนับสนุน ให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบรรลุจุดมุ่งหมายได้

องค์ประกอบประชาคมอำเภอ

เป็นการรวมตัวของกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ใน ลักษณะพหุภาคี ประกอบด้วย

- บุคคล องค์กรภายในชุมชน

ได้แก่ โรงเรียน วัด ท้องถิ่น สถาบันการเงิน ธนาคาร ออมสิน ผู้ประกอบการธุรกิจ เอกชน องค์กรประชาชน ที่อยู่ภายในอำเภอ เป็นต้น มีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติในการคิดเอง ทำเอง

- บุคคล องค์กรภายนอกชุมชน

ได้แก่ ส่วนราชการ NGO นักวิชาการ ผู้แทนราษฎร สื่อมวลชน สมาคม ชมรมที่อยู่ภายนอกอำเภอ เป็นต้น มีบทบาทเป็นเพียงที่ปรึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน กระตุ้นเร่งเร้า

แนวทางการพัฒนาประชาคมอำเภอ

- ห้ามบังคับจัดตั้งประชาคมอำเภอ ปล่อยให้มีการรวมตัวตามธรรมชาติ
- ที่ไหนมีความพร้อมควรสนับสนุนสร้างบรรยากาศให้เกิด ด้วยการใช้
 - พัฒนาศักยภาพของประชาชนและให้เกิดความรู้สึกที่ว่าเป็นเรื่องของประชาชน
 - สร้างสภาพแวดล้อม ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้เอื้ออำนวยต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน
- ใช้คนในพื้นที่เป็นหลักในการเป็นผู้นำประชาคมอำเภอ และใช้สื่อต่าง ๆ เผยแพร่ความรู้ออกไป
- ข้าราชการต้องเปลี่ยนความคิดว่า เรื่องการส่งเสริมประชาคมไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานไหน แต่เป็นเรื่องของประชาชน

แนวทางการดำเนินงานประชาคมอำเภอ

- ประชาคมอำเภอไม่ใช่เป็นองค์กรใด ๆ และ ไม่ได้ก่อตั้งเพื่อทำหน้าที่แทนหน่วยงานรัฐ แต่เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือเกื้อหนุนการทำงานของอำเภอ

- ประชาคมอำเภอจะทำหน้าที่
 - ให้ข้อเสนอแนะ
 - ระดมการสนับสนุน
 - ตรวจสอบการทำงานของอำเภอ
 - คิดริเริ่มแก้ไขปัญหาด้วยการจัดทำโครงการและ

ดำเนินการด้วยตนเอง

- มีลักษณะการจัดเป็นเวทีให้กลุ่มประชาชน องค์กรต่าง ๆ มาร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ปัญหาของ อำเภอ และระดมความเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไข โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการพึ่งตนเองไม่ต้องพะวงหรือหวังพึ่งงบประมาณทางราชการ ตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุงแผนการทำงานของรัฐและท้องถิ่น

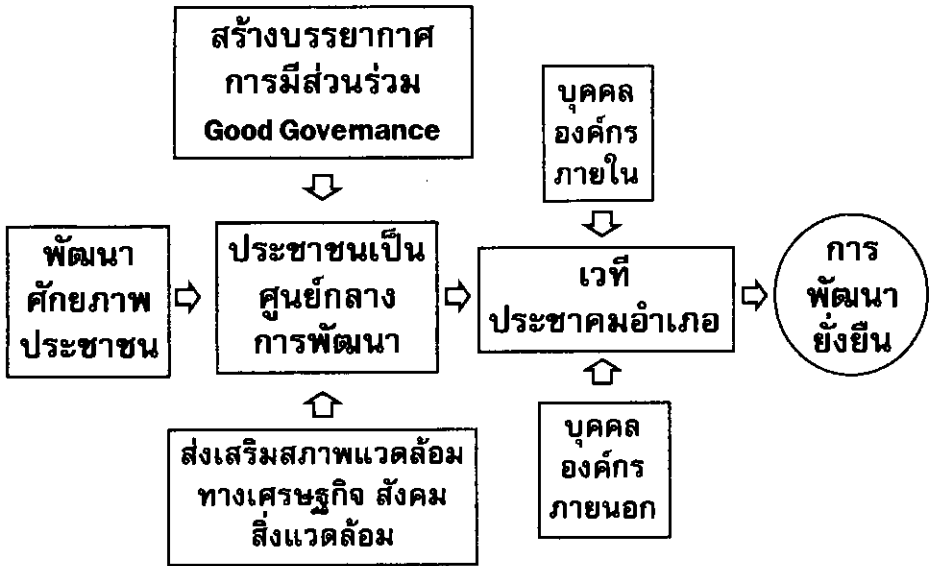
- หัวข้อที่จะนำไปหารือในเวทีประชาคม ควรหลีกเลี่ยงประเด็นการขัดแย้ง อาจใช้หัวข้อวิกฤตเศรษฐกิจสังคมไทย การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาแหล่งน้ำ เป็นต้น

การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาประชาคมอำเภอ

- อำเภอ หน่วยงานราชการ NGO อาจเป็นผู้โน้มน้าวชักชวนก่อน เพื่อให้ประชาชน องค์กรที่สนใจ มารวมกันเป็นแกนนำจัดเวทีประชาคมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกันเพื่อค่อย ๆ ขยายวงกว้างออกไป

- ให้แกนนำศึกษาดูงานจากตัวอย่างการดำเนินงาน
 ประชาคมจังหวัด ประชาคมอำเภอข้างเคียง เพื่อนำมาปรับใช้ให้
 เหมาะสมกับพื้นที่
- ควรส่งเสริมให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละครั้ง
- ในระยะยาว จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ทำหน้าที่
 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง Change Agent และเป็นผู้ประสานประชาคม
 Facilitator เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวดำเนินงานประชาคมได้ด้วย
 ตนเอง ต่อไป
- กรณีปัญหาที่เป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับตำบล หมู่บ้าน
 ประชาคมอำเภอ ควรใช้กลไกปกติ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล
 และคณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบแก้ไขปัญหาก่อน ส่วนที่เกินขีด
 ความสามารถ จึงอาศัย กพอ./กพจ. หรือแหล่งทรัพยากรอื่น ๆ สนับสนุน

แนวทางการพัฒนาประชาคมอำเภอ

องค์ประกอบประชาคมอำเภอ

องค์กรภายในชุมชน

- สถาบันการศึกษา
- สถาบันศาสนา
- ห้องถิ่น
- สถาบันการเงิน
- ภาคเอกชน
- องค์กร/กลุ่ม
- ประชาชน

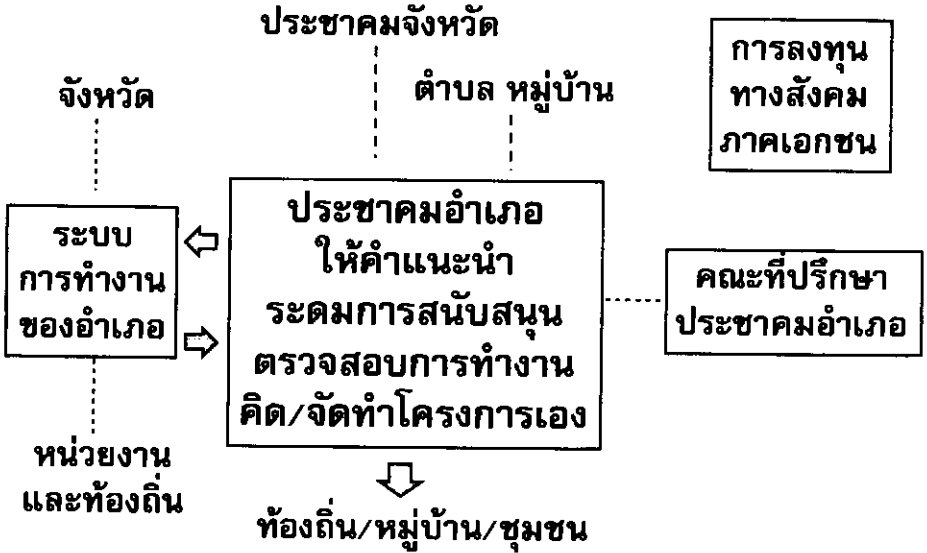
บทบาทผู้ปฏิบัติ

องค์กรภายนอกชุมชน

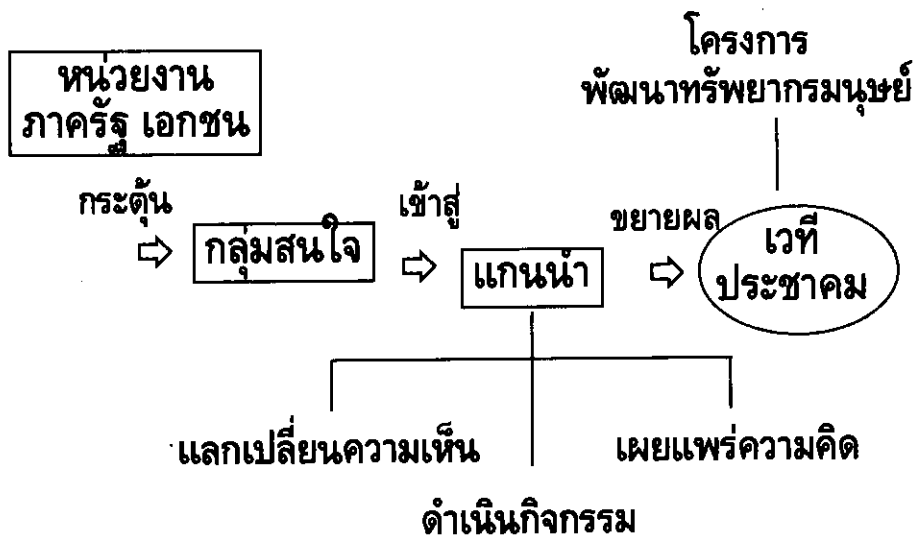
- ผู้ทรงคุณวุฒิ
- NGO
- ราชการ
- ผู้แทน ส.ส.
- ผู้แทน ส.จ.
- สมาคม ชมรม
- สื่อมวลชน

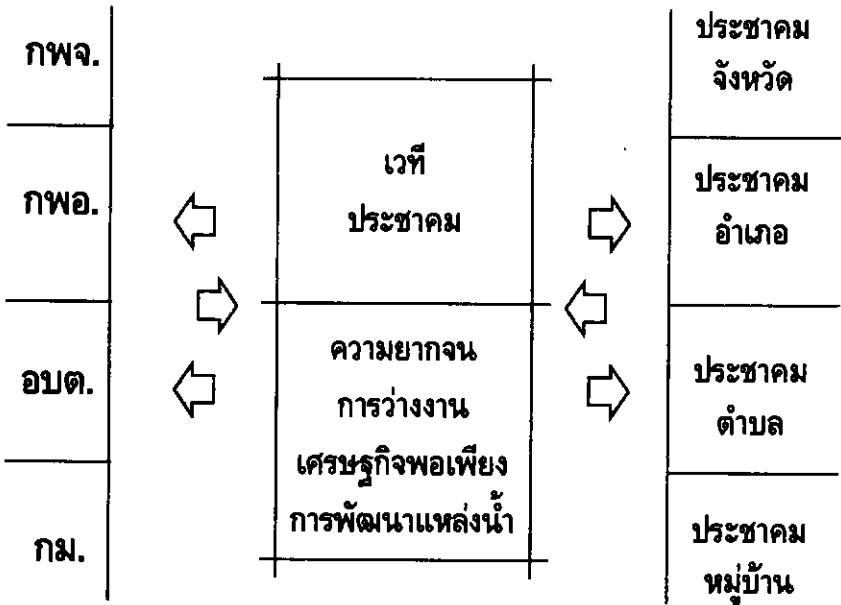
บทบาทที่ปรึกษา

แนวทางการดำเนินงานประชาคมอำเภอ

การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาประชาคมอำเภอ

การพัฒนาหลุ่มน้ำขนาดเล็ก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการของประชาชน

ความสำคัญของการพัฒนาหลุ่มน้ำ

ทรัพยากรน้ำเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน แต่การพัฒนาทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นการพัฒนาเป็นระบบหลุ่มน้ำ ด้วยการผสมผสานการจัดการทั้งทรัพยากรน้ำ ดิน ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป และวางแผนพัฒนาในภาพรวมของพื้นที่ทั้งหลุ่มน้ำเป็นสำคัญ ซึ่งพื้นที่หลุ่มน้ำอาจครอบคลุมหลาย ตำบล/อำเภอ/จังหวัด ซึ่งจะต่างจากการพัฒนาแหล่งน้ำที่จะมองเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านใด หมู่บ้านหนึ่ง

การพัฒนาหลุ่มน้ำขนาดเล็ก

กระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญเฉพาะการพัฒนาหลุ่มน้ำขนาดเล็ก ซึ่งมีขนาดพื้นที่หลุ่มน้ำประมาณ 200 ตร.กม. เพื่อเสริมประสิทธิภาพการพัฒนาหลุ่มน้ำขนาดใหญ่ เพื่อช่วยเหลือประชาชนส่วนใหญ่ 70 - 80% หรือประมาณกว่า 40,000 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่นอกเขตชลประทาน ซึ่งการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- การจัดหาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ โดยการก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำเป็นตอน ๆ ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำรอง

ปล่อยเข้าสู่ลำน้ำยามขาดแคลนน้ำ ชุดลอกลำห้วย เหมือง คลอง เพื่อเก็บกักน้ำเติมพื้นที่ พื้นที่ไหนไม่มีน้ำก็ใช้วิธีขุดเจาะบ่อบาดาล หรือขุดสระ ตลอดจนสร้างตักเก็บน้ำฝน หรือประปา ตามความเหมาะสม

- การส่งเสริมการใช้น้ำและการตลาด ได้แก่การขุด/ขุดลอก คลองขอย จัดหาเครื่องสูบน้ำเพื่อผันน้ำเข้าสู่แปลงไร่นา ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมการรวมกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ

- การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์ดิน ป่าไม้ เช่น ปลูกพืช ไม้ยืนต้นริมขอบแหล่งน้ำ และการอนุรักษ์ ต้นน้ำลำธาร

มติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2536 เห็นชอบในหลักการของแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็กที่กระทรวงมหาดไทย ให้จังหวัด อำเภอกิ่งอำเภอ จัดทำเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้งระยะยาว (พ.ศ.2536 - 2540) โดยให้หน่วยงานเกี่ยวข้องใช้แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็ก เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งได้มีการดำเนินการตาม แผนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ภารกิจการพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็ก

- 1.ปรับแผนการพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็กของจังหวัด อำเภอกิ่งอำเภอที่มีอยู่และยังดำเนินการไม่เสร็จสิ้น ให้มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และตรวจสอบการดำเนินงาน

ในช่วงที่ผ่านมาว่ามีการนำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็กไปดำเนินการแล้วเพียงใด ยังคงเหลือที่จะดำเนินการ อีกเท่าใด เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายเร่งรัดการดำเนินงาน ต่อไป

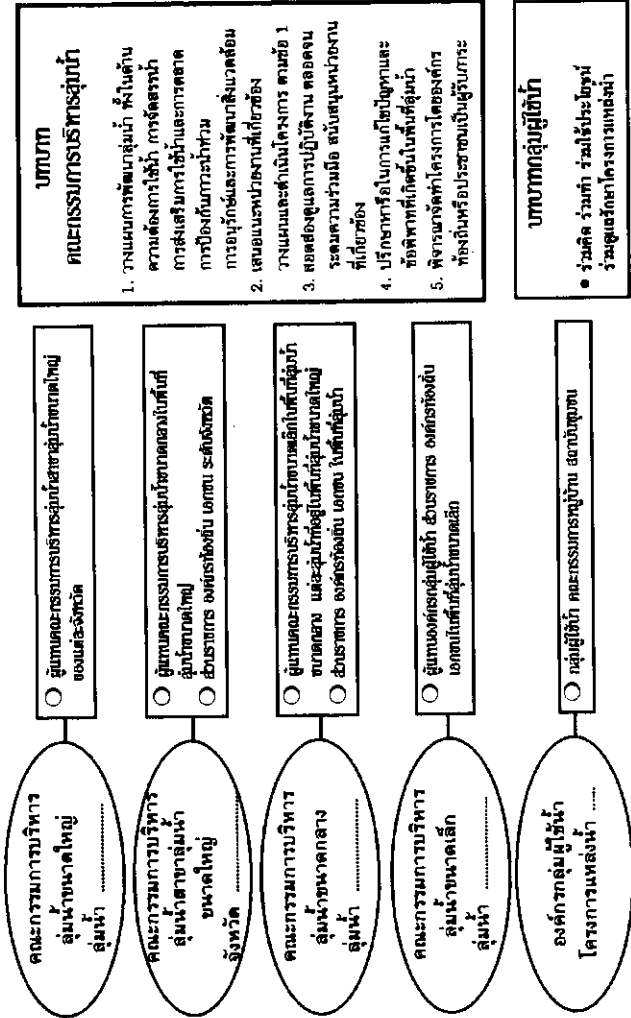
2. ส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กร กลุ่มผู้ใช้ น้ำ องค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน ตลอดจนองค์กรประชาชนต่าง ๆ เข้ามา รวมตัวเป็นคณะกรรมการบริหารลุ่มน้ำขนาดเล็กในส่วนที่ครอบคลุม พื้นที่ตำบล หมู่บ้านของตน หรืออาจคาบเกี่ยวระหว่างอำเภอ จังหวัด ใน ลักษณะประชาคมหรือพหุภาคี โดยไม่ยึดเขตการปกครอง แต่ยึดพื้นที่ ลุ่มน้ำเป็นสำคัญ ได้มาร่วมกันคิด วิเคราะห์ ค้นหาปัญหา วางแผนจัด การด้วยตนเอง ตลอดจนพิจารณาผลกระทบของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำ และท้ายน้ำ

3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบ“ร่วมคิด ร่วม ดำเนินการ ร่วมบำรุงรักษาและร่วมใช้ประโยชน์” โดยเฉพาะกระตุ้น ประชาชนเข้ามาร่วมรับภาระดำเนินโครงการในลักษณะประชาอาสา มาก ยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องรองบประมาณทางราชการ ซึ่งอาจอาศัยการสนับสนุน ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือใช้เงินกองทุนพัฒนาหมู่บ้านของ ประชาชนด้วยกันเอง หรือส่งเสริมภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งน้ำมากยิ่งขึ้น เช่น การขุดลอกแหล่งน้ำ และจ่ายเป็นค่าตอบแทน รายได้แก่ท้องถิ่น รวมทั้ง ในลักษณะที่ประชาชนสมทบแรงงาน หรือ ค่าใช้จ่ายโครงการเช่นน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

4. กรณียังไม่สามารถหางบประมาณก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำเป็นตอน ๆ ควรรณรงค์ให้คณะกรรมการบริหารลุ่มน้ำขนาดเล็กฉีกกำลังประชาชนก่อสร้างทำนบ หรือฝายกั้นน้ำชั่วคราว โดยใช้กระสอบทรายเพื่อเก็บกักน้ำให้เพียงพอในช่วงหมดฤดูน้ำหลาก

5. ส่งเสริมให้ประชาชนมีการสำรองน้ำบริโภค เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยรณรงค์ประชาชนจัดหาภาชนะกักน้ำฝน อย่างน้อยขนาด 2,000 ลิตรจำนวน 2 ใบ ทุกครัวเรือน เพื่อให้มีน้ำบริโภคเพียงพอตลอดปี

โครงสร้างและบทบาทคณะกรรมการบริหารลุ่มน้ำ

บทบาท

คณะกรรมการบริหารลุ่มน้ำ

1. วางแผนและดำเนินโครงการ ตามข้อ 1 ความตกลงใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ การส่งเสริมการใช้น้ำ และการตลาด การป้องกันภาวะน้ำท่วม การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พืชมรดกที่เกี่ยวข้อง
2. เสนอแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
3. สอดส่องดูแลการปฏิบัติงาน ตลอดจน ระดมความร่วมมือ สนับสนุนนางงานที่เกี่ยวข้อง
4. ปรึกษากำหนดนโยบายเกี่ยวกับบทบาทและ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำ
5. พิจารณาจัดทำโครงการโดยองค์กร ท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นผู้ริเริ่มการ

บทบาทกลุ่มผู้ใช้ที่

- ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้ประโยชน์ ร่วมดูแลรักษาโครงการหลวง

คณะกรรมการบริหาร
ลุ่มน้ำขนาดใหญ่
.....

คณะกรรมการบริหาร
ลุ่มน้ำขนาดกลาง
.....

คณะกรรมการบริหาร
ลุ่มน้ำขนาดกลาง
.....

คณะกรรมการบริหาร
ลุ่มน้ำขนาดเล็ก
.....

องค์กรลุ่มน้ำ
โครงการหลวง
.....

ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำชายลุ่มไทยภาคไทย
ตอนใต้-จังหวัด

ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำขนาดกลางในพื้นที่
ลุ่มน้ำขนาดใหญ่

สภาราชการ องค์ท้องถิ่น เอกชน องค์กรงัด

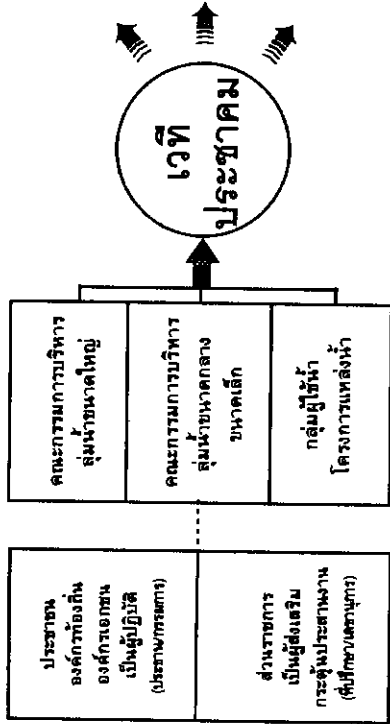
ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำตำบลเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำ
ขนาดกลาง และลุ่มน้ำที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดใหญ่

สภาราชการ องค์ท้องถิ่น เอกชน ในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ผู้แทนองค์กรลุ่มน้ำใช้ที่ สภาราชการ องค์กรท้องถิ่น
เอกชนในพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดเล็ก

กลุ่มผู้ใช้ที่ คณะกรรมการหมู่บ้าน สถาบันชุมชน

แนวทางการบริหารจัดการลุ่มน้ำ

○ จัดทำแผน/โครงการ
 - 3 ระยะ (สั้น/กลาง/ยาว)
 - แก้ไขปัญหาเร่งด่วน
 - ป้องกันภาวะน้ำท่วม
 ○ เสนอแนะเชื่อมโยงกับเครือข่าย

○ ปรึกษาหารือ แก้ไขทบทวนข้อพิพาทที่มีต้นตอที่ผู้บังคับ

○ ดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 โดยไม่ต้องรอคำสั่ง
 จากรัฐบาลราชการ

การระดมทรัพยากร

สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ภาคีความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

วิกฤตการณ์เศรษฐกิจตกต่ำได้มีหลายองค์กรพยายามร่วมกันฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งในระยะยาวมุ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชน ได้แก่

1. คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (กนภ.)

ได้อนุมัติกรอบโครงสร้างแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมชนบท เพื่อระดมความร่วมมือจากภาครัฐและนอกภาครัฐ ในการร่วมกันแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจโดยในระยะสั้น (2541-2542) เร่งการสร้างงานในชนบท และระยะยาว (2542-2544) สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชนบทแบบพอเพียง ด้วยการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนรูปแบบประชาคมอำเภอ และระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย

2. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย TDRI

ได้เสนอแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยยึดหลักการสร้างชุมชนและประชาคมให้เข้มแข็ง และเน้นการจัดการที่ดี ได้แก่ การมีส่วนร่วมและบทบาทของประชาชน ความโปร่งใส การตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบชัดเจน กฎหมายและกระบวนการที่ยุติธรรม โดยระยะสั้นยึดพื้นที่วิกฤตตามกรอบของ กนภ. ส่วนในระยะปานกลางและยาว เน้นการ

ขยายสู่พื้นที่ที่มีทุนทางสังคมอยู่แล้ว โดยตั้งเป้าหมายร้อยละ 25 ของ หมู่บ้าน และร้อยละ 60 ของชุมชนเมือง ในระยะ 10 ปี

3. กระทรวงมหาดไทย

ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ประกอบด้วย นโยบายหลัก 5 ประการ และกิจกรรม 9 ประการที่ได้นำเสนอไว้แล้วในตอนต้นของคู่มือ โดยได้มีการแต่งตั้งองค์การสนับสนุนการดำเนินงานคือ

- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน อธิบดีกรมการปกครองเป็นรองประธาน อยู่ภายใต้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน (คชช.)

- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นประธาน

- คณะทำงานวางระบบประชาคมอำเภอ มีรองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นประธาน

- คณะทำงานกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก มีรองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นประธาน

4. ธนาคารออมสิน

4.1 โครงการเงินกู้เพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF)เป็น

กองทุนที่ผู้มาจากธนาคารโลก โดยเน้นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยพิจารณาให้ความช่วยเหลือในโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนต้องการด้วยกระบวนการของประชาคม

4.2 โครงการไทยช่วยไทย ในรูปเวทีไทย ช่วยไทย โดยมีแนวทางการเสนอแผนงานโครงการความช่วยเหลือผ่านมาจากกลุ่ม/องค์กรชาวบ้าน ผ่านการกลั่นกรองจากเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคมอำเภอ ซึ่งมีคณะทำงานอาสาสมัครเวทีไทยช่วยไทย ในระดับอำเภอให้การสนับสนุน ซึ่งร่วมกันวิเคราะห์ว่า โครงการใดสามารถจัดทำได้เองในท้องถิ่นหรือต้องขอรับการสนับสนุนจากโครงการไทยช่วยไทย งบประมาณ อบต. หรือแหล่งต่าง ๆ

5. องค์การระหว่างประเทศ UNDP

ดำเนินการภายใต้แผนความร่วมมือไทย-สหประชาชาติ Thai - UNCAP เป็นการฉีกกำลังระหว่างรัฐบาลไทย ธุรกิจเอกชน NGO ประชาชน และองค์กรของสหประชาชาติ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประชาชนและชุมชนให้มีศักยภาพเข้มแข็งบนหลักการประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประโยชน์ โดยดำเนินการในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ พะเยา เพชรบุรี มหาสารคาม บัตตานี และเขตยานนาวา กทม.

การระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย สามารถที่จะประสานความร่วมมือและดำเนินการเข้ากับ

โครงการของหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่ง
ทรัพยากร ที่จะแสวงหาเพื่อนำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่

- งบ 8 กระทรวงของ กนภ.
- โครงการพัฒนาตำบล
- เงินอุดหนุน อบต.
- กองทุนพัฒนาชนบท
- กองทุนพัฒนาชุมชนเมือง
- โครงการไทยช่วยไทย
- โครงการเงินกู้ธนาคารโลก เพื่อการลงทุนทางสังคม
- แผนงานความช่วยเหลือ Thai - UNCAP
- ความช่วยเหลือจาก UNICEF

ภารกิจในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของ นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

- มท.กำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นนโยบายสำคัญ เพื่อมุ่งตอบสนองนโยบาย “ปากท้องพร้อมปลอดภัย และก้าวไกลทางการเมือง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในชนบท ให้มี ฐานะเศรษฐกิจพึ่งตนเองได้

- เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย ปค.ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้บังเกิดผล โดยมุ่งสู่พื้นที่เป้าหมายซึ่งเป็นหมู่บ้านตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ทั้งนี้ กำหนดพื้นที่ดำเนินการ ปีแรก (พ.ศ.2541) ในพื้นที่หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 โดยอาศัยข้อมูลการจัดแบ่งหมู่บ้านของ พช. ที่ได้จัดแบ่งหมู่บ้านเป็น 3 ลักษณะ คือ หมู่บ้านยากจน หมู่บ้านพอเลี้ยงตนเอง และหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะมุ่งไปสู่หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งก่อน และขยายผลไปสู่หมู่บ้านกลุ่มอื่น

- ปค.กำหนดเป้าหมายการดำเนินการ

ปี 2541 10,000 หมู่บ้าน

ปี 2542 20,000 หมู่บ้าน

ปี 2543 20,000 หมู่บ้าน

ปี 2544 18,488 หมู่บ้าน

รวม 4 ปี ครอบคลุมหมู่บ้านทั่วประเทศ 68,488 หมู่บ้าน

ขั้นตอนภารกิจการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) เริ่มต้นด้วยการเสริมสร้างเวทีประชาคมอำเภอ เพื่อวางรากฐาน และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และขยายเวทีประชาคมออกไปสู่ระดับพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน และเวทีประชาคมระดับจังหวัด

2) เวทีประชาคมอำเภอ อาจกำหนดให้มีการประชุมสัมมนาหัวข้อ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นประเด็นหลัก โดยศึกษาศักยภาพสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข ซึ่งเวทีประชาคมอำเภอ จะเป็นเวทีการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ ร่วมกำหนดปัญหา และแนวทางแก้ไข และเวทีประชาคมจะเป็นเวทีส่งเสริมขยายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปสู่การดำเนินการขั้นตอนอื่น

3) ส่งเสริมให้มีการระดมทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ สำหรับพื้นที่ที่มีกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์แล้ว ให้พัฒนาให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อให้ชุมชนหมู่บ้านมีเงินทุนสำหรับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ

4) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร เพื่อเป็นฐานการขยายความรู้ ความเข้าใจ และสนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนที่จะทำต่อไป

5) ส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีพื้นที่แปลงเล็ก มีรายได้น้อย หรือ ทำการเกษตรด้านเดียว เช่น ทำนา ทำไร่ เพียงอย่างเดียว ปรับเป็นทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

6) เสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจพออยู่พอกิน โดยพัฒนากลุ่มน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้มีน้ำเพียงพอตลอดปี และพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้วยการส่งเสริมการตั้งคณะกรรมการ บริหารกลุ่มน้ำขนาดเล็ก และส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้ประโยชน์ และบำรุงรักษา

7) สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้าง พลังในการพึ่งตนเอง มีอำนาจการเจรจาต่อรองในการซื้อขายแลกเปลี่ยน ผลผลิต สินค้า ตลอดจนมีรายได้มากขึ้น

8) สร้างฝั้วเครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการ รวมพลังความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของแต่ละแห่ง ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

9) จัดให้มีลานค้าชุมชน และร้านค้าชุมชน เพื่อให้เกษตรกร กลุ่มอาชีพ นำผลผลิตสินค้าของชุมชน มาซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ก่อให้เกิดรายได้แก่เกษตรกร และเป็นการเสริมให้เกษตรกร กลุ่มอาชีพ ขยาย ธุรกิจใหญ่ขึ้น รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกร

10) มุ่งสร้างความเชื่อมโยงหรือเครือข่าย ให้เกิดขึ้นโดยมีเวที
 ประชาคมเป็นศูนย์กลาง และสร้างความเชื่อมโยงของกิจกรรมต่าง ๆ ที่
 เกี่ยวข้องมาสนับสนุนกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวเกษตรกรเอง กลุ่มอาชีพ
 ลานค้าชุมชน ร้านค้าชุมชน

11) การดำเนินการตามลำดับขั้นตอนข้างต้น เนื่องจากมีความ
 แตกต่างกันของศักยภาพ ความเข้มแข็ง ลักษณะของชุมชนหรือหมู่บ้าน
 ซึ่งหมู่บ้านอาจมีบางกิจกรรม/ขั้นตอนที่ได้ดำเนินการแล้ว ดังนั้น อาจ
 ดำเนินการข้ามบางขั้นตอน/กิจกรรมดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม

อนึ่ง ควรกำหนดยุทธศาสตร์ให้ดำเนินการในหมู่บ้านที่มี
 ความเข้มแข็งก่อน เพื่อให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น และ
 ขยายแนวความคิดพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปสู่หมู่บ้านข้างเคียงต่อไป

ภาคผนวก

การพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง

- โครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
- ขั้นตอนการปฏิบัติของอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- เป้าหมายการปฏิบัติ
- การติดตามผลการปฏิบัติ
- ข้อเตือนใจของอธิบดีกรมการปกครอง

ขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

พึ่งตนเอง

นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า
ประจำกิ่งอำเภอ ควรจะดำเนินการตาม
ขั้นตอนดังนี้

- ปรับความคิดและทำที่
 - จากผู้ทำให้(Doer) มาเป็นผู้
กระตุ้น (Catalyst) เป็นผู้
ให้การสนับสนุน (Facilitator)

- **ปรับท่าทีจากเจ้าขุนมูลนาย
มาเป็นเพื่อนร่วมคิด เพื่อน
ร่วมงาน**
- **ปรับบุคลิกภาพ**
 - **อ่อนน้อมถ่อมตน**
 - **มีมนุษยสัมพันธ์**
 - **ร่วมมือร่วมใจ**
 - **ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก**
 - **ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายเข้าร่วม
กิจกรรมอย่างจริงใจ**

- เตรียมหมู่บ้านที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้ ให้มีความคิดในการพัฒนาและพึ่งตนเองให้ครบทุกหมู่บ้านใน 4 ปี
- มอบหมายปลัดอำเภอรับผิดชอบการดำเนินงานและมีแนวทางการตรวจสอบติดตามอย่างชัดเจน

● การขยายความคิด

นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้า
ประจำกิ่งอำเภอ จะต้องขยายความคิดเกี่ยวกับ
เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ให้แก่ประชาชนใน
เขตรับผิดชอบให้เข้ามาร่วมกันสร้างความพออยู่
พอกิน เป็นพื้นฐาน และเตรียมการพัฒนาขั้น
ต่อไป ดังนี้

- ครอบครัวยังไม่สามารถพึ่งตนเอง
ได้ ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างพออยู่
พอกิน

- หมู่บ้าน ตำบล มีการรวมพลัง
รวมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม
เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม
สิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม
- อำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นศูนย์กลางแห่ง
พหุภาคี ในการพัฒนาเศรษฐกิจ
ชุมชนพึ่งตนเอง
- ก่อให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน
พึ่งตนเอง 9 ประการ

● สร้างทีมงาน เสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง

ในการขยายความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน
พึ่งตนเอง ควรจะสร้างทีมงานเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน
พึ่งตนเอง ดังนี้

- ทีมงานระดับหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านให้
คัดเลือกทีมงานมาจากบุคคลที่เป็น
คณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.) หัวหน้าคุ้ม วัด
บ้าน โรงเรียน (บวร) พระสงฆ์/ผู้นำศาสนา
ผู้ใหญ่บ้าน ครู คหบดี ผู้นำท้องถิ่น NGO
นักวิชาการ(ถ้ามี)
- ทีมงานระดับตำบล แต่ละตำบลให้
ปลัดอำเภอผู้ประสานงานระดับตำบล เกษตร
ตำบล สาธารณสุขตำบลและ พัฒนาการตำบล

นักธุรกิจ NGO นักวิชาการ เป็นทีมงาน
ระดับตำบล

- ทีมงานระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้คณะกรรมการ
การพัฒนาอำเภอ (กพอ.) หรือคณะกรรมการ
พัฒนากิ่งอำเภอ(กพอ.กิ่งอำเภอ)
นักธุรกิจ NGO นักวิชาการ เป็น ทีมงาน
ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- ทีมงานระดับท้องถิ่น ให้ แต่ละเทศบาล,
สุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) คัดเลือกข้าราชการ คหบดี ผู้นำ
ท้องถิ่น นักธุรกิจ NGO นักวิชาการและ
ประชาชนที่ได้รับการยอมรับ จัดตั้งเป็น
ทีมงานระดับท้องถิ่น

● บทบาทหน้าที่ทีมงานเสริมสร้าง เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแต่ ละระดับ

ทีมงานแต่ละระดับมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญคือ

- ขยายความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพึ่งตนเองให้
แก่ครอบครัว ชุมชน ตำบล อำเภอ/กิ่งอำเภอ
ตามระดับที่รับผิดชอบ
- กระตุ้นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางการ
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยมี
เป้าหมายหมู่บ้านละไม่น้อยกว่า 10
หลังคาเรือน

- รายงานผลการดำเนินการพัฒนาแต่ละระดับให้
อำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัด ทราบอย่างต่อเนื่อง

● เป้าหมายที่ต้องการ

- หมู่บ้านมีกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
ตามแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่”

ขั้นที่ 1

ปี 2541	จำนวน 10,000 หมู่บ้าน
ปี 2542	จำนวน 20,000 หมู่บ้าน
ปี 2543	จำนวน 20,000 หมู่บ้าน
ปี 2544	จำนวน 18,488 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 2

ปี 2541	จำนวน 500 หมู่บ้าน
ปี 2542	จำนวน 1,000 หมู่บ้าน

ปี 2543 จำนวน 1,000 หมู่บ้าน

ปี 2544 จำนวน 1,500 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 3

ปี 2541 จำนวน 100 หมู่บ้าน

ปี 2542 จำนวน 100 หมู่บ้าน

ปี 2543 จำนวน 100 หมู่บ้าน

ปี 2544 จำนวน 100 หมู่บ้าน

● การติดตามผล

ระดับอำเภอ

- นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอจะต้องติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดย

- ตรวจสอบสภาพการพัฒนาและ
ร่วมกิจกรรมกับทีมงานในระดับ
หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ/กิ่งอำเภอ
เป็นประจำ
- กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดประชาคม
ในการพัฒนา รวมทั้งมีการทำงาน
แบบพหุภาคี โดยเน้นให้เกิด
โครงการ/กิจกรรม ที่เกิดผลเป็น
รูปธรรมที่ชัดเจน
- รายงานผลการดำเนินงานเศรษฐกิจ
ชุมชนพึ่งตนเอง (ระดับหมู่บ้าน
ตำบล และอำเภอ/กิ่งอำเภอ)
ให้จังหวัดทุกเดือน

- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ทางสื่อทุกประเภทและทุกระดับ
- เน้นติดตามผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป็นสำคัญ
- ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ในระดับหมู่บ้าน พร้อมทั้งรวบรวมส่งให้จังหวัดทุกเดือน

ระดับจังหวัด

- ให้ปลัดจังหวัด ตรวจสอบติดตาม ผลการดำเนินงานระดับอำเภออย่างใกล้ชิด และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติให้แก่อำเภอ/กิ่งอำเภอให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

- ให้ปลัดจังหวัดกำกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
ให้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- ให้จังหวัดรวบรวมรายงาน จัดทำระบบ
ข้อมูลในภาพรวมของจังหวัด และให้
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานให้บรรลุ
เป้าหมาย
- รายงานให้กรรมการปกครองทราบทุกเดือน

ข้อเตือนใจของอธิบดีกรมการปกครอง

“ ขอให้ปลัดจังหวัด นายอำเภอและ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ถือว่า

- การสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง มีความสำคัญต่อการสร้างชาติ
- เป็นโอกาสที่ดียิ่งที่นักปกครองจะ สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน ”

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ ฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๒๗๔-๕๐๓๔-๖ นายพูลศักดิ์ ประณุทนรพาล ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๔๑

